

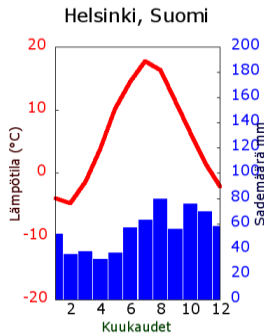
MAAPALLO

- Maanosia on seitsemän: Eurooppa, Aasia, Afrikka, Etelä-Amerikka, Pohjois-Amerikka, Australia ja Etelämanner.
- Kolme valtamerta ovat: Atlanti, Tyynimeri ja Intian valtameri.
- *Leveyspiirit* ovat kartalla vaakaan (–) kulkevia viivoja.
Maapallon keskellä kulkeva leveyspiiri (0°) on *päiväntasaaja*.
- *Pituuspiirit* ovat kartalla pystyssä (|) kulkevia viivoja.
 0° -pituuspiiri kulkee Ison-Britannian kautta (Englanti).
- Kun katsotaan leveys- ja pituuspiirin risteyskohta, saadaan paikan sijainti *koordinaatteina* (esim. 30° N, 90° E).
Ensin katsotaan vaakasuora, sitten pystysuora viiva.

LÄMPÖTILA JA SADEMÄÄRÄ

- Aurinko paistaa päiväntasaajalle suoraan.
Siksi päiväntasaajalla on kuuma.
- Hyvin etelässä ja pohjoisessa auringon säteet tulevat maahan vinosti.
Siksi siellä on kylmä.
- Lämpötilaan vaikuttaa myös se, kuinka korkealla ollaan.
Mitä korkeammalle vuoristossa mennään, sitä kylmempi ilma on.
- Lämpötilaan vaikuttavat myös merivirrat.
Lämmin merivirta tuo lämmintä ilmaa, kylmä merivirta kylmää ilmaa.
- Merivirrat vaikuttavat myös siihen, kuinka paljon sataa.
Lämmin merivirta tuo rannikolle sadetta.
Kylmä merivirta aiheuttaa rannikolle kuivuutta.
- Esimerkiksi maailman kuivin autioma, *Atacama*, on syntynyt Perun kylmän merivirran kohdalle.
Merivirran takia sateet satavat jo merellä.
Siksi rannikolla on aavikko.

- Jonkun paikan ilmastoa voidaan kuvata ilmastodiagrammin avulla.
Alhaalla ovat kuukaudet.
Siniset pylväät kertovat sademäärän.
Punainen viiva kertoo lämpötilan.

KASVILLISUUSVYÖHYKKEET

- Kylmän ilmaston alueella on *tundraa*.
Tundran kasvillisuus on matalaa.
Siellä ei kasva puita, koska maa on aina jäässä.
- Suomi kuuluu *havumetsävyöhykkeeseen*.
Havupuita on paljon.
Esimerkiksi kuusia ja mäntyjä.
- *Lehtimetsävyöhykkeellä* on paljon lehtipuita.
- Päivätasaajalla on kuuma ja kostea ilmasto.
Kasvillisuus siellä on *sademetsää*.
Sademetsässä on paljon kasveja ja eläimiä.
- *Aroilla* kasvaa heinää.
Aroilla ei kasva puita, koska siellä on liian kuivaa.
- *Savannilla* vuorottelevat kuiva- ja sadekausi.
Puita on siellä täällä.
- *Aavikolla* on hyvin kuivaa.
Kasveja ja eläimiä on vähän.

MERET

- Maalta joutuu meriin paljon muoviroskia.
Merivirrat keräävät roskat suuriksi lautoiksi.
Suurin *jätelautta* on Tyynellä valtamerellä.
- Eläimet syövät muoviroskia, koska ne luulevat niitä ruuaksi.
Roskia voi jäädä myös kiinni eläimiin ja ne kärsivät.
- Muovit hajoavat meressä pienemmiksi paloiksi, joita kutsutaan *mikromuoveiksi*.
Ne voivat joutua myös ihmiseen, jos ihminen syö mikromuovia syönyttä kalaa.